

**Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою
Факультету соціології і права
Протокол № 9 від 28 квітня 2022 р.

Голова вченої ради _____ Яна ЦИМБАЛЕНКО

ПРОГРАМА
АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ
для здобуття ступеня вищої освіти «БАКАЛАВР»

Галузь знань	28 Публічне управління та адміністрування
Спеціальність	281 Публічне управління та адміністрування
Освітньо-професійна програма	Електронне урядування

Програму рекомендовано кафедрою
Теорії та практики управління
Протокол №12 від 30 березня 2022 р.

В. о. зав. кафедри _____ Олена АКІМОВА

РОЗРОБНИКИ

Світлана ЧУКУТ, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри теорії та практики управління.

Яна ЦИМБАЛЕНКО, кандидат наук з державного управління, доцент, декан факультету соціології і права, доцент кафедри теорії та практики управління.

Євгенія АРХИПОВА, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри теорії та практики управління.

Анна ІЩЕНКО, старший викладач кафедри теорії та практики управління.

I. ВСТУП

Програму атестаційного екзамену за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування освітньо-професійної програми «Електронне урядування» складено відповідно до освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти «Електронне урядування» та Стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ступеня «бакалавр» Галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування, розробленого підкомісією 281 Публічне управління та адміністрування науково-методичної комісії Міністерства освіти і науки України, затвердженого наказом МОН та уведеного в дію з 2018/2019 навчального року.

Завдання атестаційного екзамену складено з метою виявлення компетентностей (знань, вмінь, навичок), якими володіє здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування освітньо-професійної програми «Електронне урядування», та опанування ним програмних результатів навчання.

Здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти мають продемонструвати здатність до розв'язання складних спеціалізованих завдань та практичних проблем у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів галузі «Публічного управління та адміністрування» і характеризується комплексністю та невизначеністю умов, зокрема:

знання:

- структури та особливостей функціонування сфери публічного управління та адміністрування;
- стандартів, принципів та норм діяльності у сфері публічного управління та адміністрування;
- основних нормативно-правових актів та положень законодавства у сфері публічного управління та адміністрування;
- основ електронного урядування;
- основних засад розвитку розумних міст та особливості надання електронних послуг;

вміння:

- організовувати та брати участь у волонтерських/культурно-освітніх/спортивних проєктах, спрямованих на формування здорового способу життя / активної громадянської позиції;
- використовувати нормативно-правові акти, що регулюють сферу публічного управління та адміністрування;
- використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень;

- здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формувати рекомендації в межах своєї компетенції;
- налагодити комунікацію між громадянами та органами державної влади і місцевого самоврядування;
- використовувати методи аналізу та оцінювання програм сталого розвитку;
- коригувати професійну діяльність у випадку зміни вихідних умов;
- забезпечувати формування безпечних умов функціонування людини, суспільства, держави;
- досліджувати та адаптувати кращі вітчизняні та зарубіжні практики у сфері електронного урядування до потреб розвитку суспільства;
- використовувати технології та інструменти електронного урядування і електронної демократії;

навички:

- застосовувати норми та правила професійного спілкування діловою українською мовою;
- використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства;
- користуватися системою електронного документообігу;
- застосовувати методи контролю якості у сфері професійної діяльності
- використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності;
- застосовувати сучасні технології маркетингу та менеджменту в професійній діяльності.

Атестаційний екзамен для здобуття ступеня вищої освіти бакалавра зі спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування в межах освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти «Електронне урядування» проводиться в усній формі за екзаменаційними білетами.

Кожен екзаменаційний білет містить 3 відкритих питання: одне – на перевірку отриманих знань, два – на визначення рівня отриманих вмінь і навичок.

Атестаційний екзамен проводиться на відкритому засіданні екзаменаційної комісії за участю не менше половини її складу за обов'язкової присутності голови екзаменаційної комісії. Кожне засідання екзаменаційної комісії оформлюється протоколом.

При проведенні екзамену в усній формі на одному засіданні екзаменаційної комісії атестується не більше 12 студентів. Тривалість усного екзамену для одного студента не повинна перевищувати 0,5 години. Загальна тривалість іспиту не повинна перевищувати шести академічних годин на день.

Результати проведення екзамену в усній формі голова екзаменаційної комісії оголошує студентам у день складання іспиту.

При складанні атестаційного екзамену використання будь-яких електронних пристроїв і допоміжного матеріалу (нормативно-правова база, підручники, конспекти тощо) ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ.

II. ЗМІСТ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ БАКАЛАВРА

Атестаційний екзамен оцінює рівень досягнення програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти «Електронне урядування» та Стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ступеня «бакалавр» галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування, розробленого підкомісією 281 Публічне управління та адміністрування науково-методичної комісії Міністерства освіти і науки України, затвердженого наказом МОН та уведеного в дію з 2018/2019 навчального року.

Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства

Методологічні засади вивчення суспільства. Суспільство як цілісна система. Соціально-філософське розуміння актуальних проблем розвитку сучасного суспільства. Методологія теорії держави і права, її практична значущість. Загальна характеристика теорій походження держави. Теорії сучасної держави. Державно-політична система суспільства. Форми держави та її структурні елементи.

Застосовувати норми та правила професійного спілкування діловою українською мовою

Основи культури української мови. Академічна культура, академічна добродієність. Мистецтво написання академічних текстів. Спілкування як інструмент професійної діяльності. Культура усного та письмового фахового спілкування. Індивідуальні та колективні форми фахового спілкування. Риторика і мистецтво презентації.

Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування

Сутність публічного управління та адміністрування. Державна влада, публічне управління та організація публічного адміністрування. Класифікація методів та інструментів публічного управління та адміністрування. Підготовка та прийняття управлінського рішення в публічному управлінні. Основні засади публічного адміністрування в соціальній сфері. Корпоративна влада, бюрократизм і корупція в системі публічного управління та адміністрування та напрями їх додання.

Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування

Загальні принципи державного управління та адміністративної діяльності. Засоби забезпечення законності та дотримання дисципліни в управлінні. Правові

засади адміністративної діяльності. Морально-етичні імперативи професійної діяльності публічних службовців.

Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування

Основні нормативно-правові акти, що сприяють формуванню та розвитку системи публічного управління в Україні. Нормативні документи, якими визначаються стандарти та принципи діяльності державних службовців. Нормативно-правове забезпечення електронного урядування в Україні. Нормативно-правове забезпечення надання електронних послуг. Нормативно-правове забезпечення розвитку розумних міст.

Уміти організовувати та брати участь у волонтерських/культурно-освітніх/ спортивних проєктах, спрямованих на формування здорового способу життя / активної громадянської позиції

Система управління неурядовими організаціями. Культурно-освітня та волонтерська діяльність. Управління комунікаціями. Міжнародні неурядові організації. Взаємодія неурядових організацій з органами публічного управління, бізнес структурами та громадянами. Залученість громадян до систем учасницького бюджетування (бюджети участі, громадський бюджет тощо).

Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень

Наукові підходи до прийняття управлінських рішень в публічному управлінні та адмініструванні. Поняття та види управлінських рішень в органах публічної влади. Механізми вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень в органах публічної влади. Технології і методи прийняття та реалізації управлінських рішень. Політичні рішення та їх вплив на суспільний розвиток і державотворення в Україні. Прийняття управлінських рішень в органах місцевого самоврядування в Україні. Розробка і погодження проєктів управлінських рішень. Підготовка та прийняття управлінських рішень у взаємодії з інститутами громадянського суспільства в Україні за допомогою електронної демократії. Механізми оскарження управлінських рішень громадянами та органами публічної влади.

Знати основи електронного урядування

Поняття та сутність електронного урядування. Звіти ООН з розвитку електронного урядування. Індекс розвитку електронного урядування. Зарубіжний досвід впровадження електронного урядування. Впровадження електронного урядування в Україні. Електронні послуги. Сутність та основні засади розвитку електронної демократії. Етапи розвитку електронної демократії. Інструменти е-демократії. Електронне урядування в умовах мережевої війни. Електронний парламент. Електронне голосування.

Уміти користуватися системою електронного документообігу

Використання системи електронного документообігу у виробленні, прийнятті та реалізації управлінських рішень. Основні завдання організації системи електронного документообігу. Класи системи електронного документообігу. Основні типи системи електронного документообігу. Основні властивості систем електронного документообігу.

Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.

Пошук, систематизація, обробка, зберігання та аналіз інформації з різних джерел в контексті забезпечення роботи керівника державної установи або організаційної структури публічного сектору. Інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій. Соціологічне забезпечення управлінської діяльності: сутність, роль та основні форми.

Уміти налагодити комунікацію між громадянами та органами державної влади і місцевого самоврядування

Організація та розвиток системи взаємовідносин органів публічного влади і громади. Нормативно-правове забезпечення взаємодії держави та громадськості. Основні механізми взаємодії органів влади та громадськості. Публічна інформація у формі відкритих даних. Побудова конструктивної взаємодії між владою та громадськістю в умовах мережевого суспільства. Реалізація зворотного зв'язку між громадянами та органами державної влади. Тенденції та особливості залучення громадян до процесу прийняття управлінських рішень.

Використовувати методи аналізу та оцінювання програм сталого розвитку

Класифікація методів та методологічних підходів до проведення соціологічного дослідження. Місце соціологічних досліджень в системі спеціальних досліджень у сфері публічного управління і адміністрування. Методи аналізу та оцінювання програм і проєктів в системі забезпечення сталого розвитку. Механізми оцінювання ефективності програм сталого розвитку.

Уміти коригувати професійну діяльність у випадку зміни вихідних умов

Вплив факторів зовнішнього середовища на функціонування організації. Засоби адаптації організації до змін зовнішнього і внутрішнього середовища. Вироблення управлінських рішень на засадах системного та ситуаційного підходів для мінімізації ризиків прийняття управлінських рішень в органах державної влади.

Застосовувати методи контролю якості у сфері професійної діяльності

Методи контролю якості в публічному управлінні. Створення, управління та сертифікація систем якості. Міжнародні стандарти в сфері управління якістю. Аудит систем управління якістю.

Використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності

Методи проведення спеціальних досліджень в сфері публічного управління та адміністрування. Статистичні методи оброблення та аналізу соціологічних даних. Інтерпретація результатів дослідження. Підготовка звіту за результатами соціологічного дослідження. Застосування методів статистики при вирішенні соціальних та управлінських задач.

Застосовувати сучасні технології маркетингу та менеджменту в професійній діяльності

Основні поняття в сфері управління, менеджменту та маркетингу. Інформаційні технології в управлінні. Інноваційні технології в менеджменті. Сучасні технології маркетингу. Інструменти державного маркетингу. Бенчмаркінг. Брендинг та ребрендинг в публічній сфері. Можливості використання інтернет-маркетингу в публічній сфері.

Забезпечувати формування безпечних умов функціонування людини, суспільства, держави

Національна безпека та її складові (воєнна, державна, екологічна, економічна, кібернетична тощо). Забезпечення інформаційної безпеки людини, суспільства та держави. Заходи захисту державних інформаційних ресурсів. Захист інформації на організаційному рівні. Програмно-технічні засоби захисту інформаційних систем. Адміністративне правопорушення: поняття та характеристика. Адміністративні стягнення та загальні правила їх накладення. Принципи та учасники провадження у справах про адміністративні правопорушення.

Уміти досліджувати та адаптувати кращі вітчизняні та зарубіжні практики у сфері електронного урядування до потреб розвитку суспільства

Зарубіжний досвід впровадження електронного урядування. Стан запровадження електронного урядування у певній галузі економіки (сфері суспільного життя) в країнах світу. Державна політика щодо розвитку електронного урядування у певній галузі економіки (сфері суспільного життя). Порівняльний аналіз стану розвитку електронного урядування. Можливості застосування зарубіжного досвіду запровадження електронного урядування в Україні. Основні підходи та досвід надання електронних послуг в зарубіжних країнах. Запровадження кращих практик надання е-послуг в Україні.

Уміти використовувати технології та інструменти електронного урядування і електронної демократії

Особливості розвитку електронної демократії в Україні та зарубіжних країнах. Електронна участь громадян у процесі прийняття управлінських рішень. Звіти ООН щодо основних показників е-участі громадян в різних країнах світу. Основні етапи розвитку електронної демократії. Особливості сучасного етапу розвитку електронної демократії в Україні. Основні проблеми і перспективи розвитку електронної демократії. Тенденції та особливості залучення громадян до процесу прийняття управлінських рішень. Інструменти електронної демократії. Електронні звернення. Електронні петиції. Електронне голосування. Організаційно-правові та інституційні засади побудови й функціонування електронного парламенту.

Знати основні засади розвитку розумних міст та особливості надання електронних послуг

Основні поняття. Міжнародний досвід розвитку розумних міст. Основні складові та напрями розвитку розумних міст. Дорожні карти розвитку розумних міст. Розумна мобільність, розумне паркування. Розумне урядування та розумні громадяни. Розумне довкілля та розумні будівлі. Використання великих даних в системах електронного урядування та в розумних містах. Захист приватності в розумних містах. Розвиток розумних міст в Україні. Поняття публічних послуг. Роль та місце адміністративних послуг: основні поняття. Організація надання адміністративних послуг. Індекс електронних послуг. Фази зрілості електронних послуг. Урядові портали е-послуг.

ІІІ. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ БАКАЛАВРА

1. Розкрийте методологічні засади вивчення суспільства.
2. Розкрийте сутність суспільства як цілісної системи.
3. Наведіть соціально-філософське розуміння актуальних проблем розвитку сучасного суспільства.
4. Розкрийте методологію теорії держави і права, її практичну значущість.
5. Надайте загальну характеристику теорій походження держави, визначте форми держави.
6. Охарактеризуйте державно-політичну систему суспільства.
7. Проаналізуйте основні підходи до дотримання академічної культури та академічної доброчесності.
8. Визначте сутність спілкування як інструмента професійної діяльності.
9. Визначте особливості усного та письмового спілкування публічних службовців.
10. Назвіть індивідуальні та колективні форми фахового спілкування.

11. Сформулюйте вимоги до якісної презентації.
12. Визначте сутність та надайте класифікацію методів публічного управління та адміністрування.
13. Розкрийте сутність державної влади, публічного управління та публічного адміністрування.
14. Розкрийте основні засади публічного адміністрування в соціальній сфері.
15. Охарактеризуйте сутність корпоративної влади і бюрократизму в системі публічного управління й адміністрування та методи їх обмеження.
16. Розкрийте загальні принципи державного управління та адміністративної діяльності.
17. Охарактеризуйте засоби забезпечення законності та дотримання дисципліни в публічному управлінні.
18. Розкрийте правові засади адміністративної діяльності.
19. Вкажіть морально-етичні імперативи професійної діяльності публічних службовців.
20. Охарактеризуйте організаційно-правові засади запобігання корупції.
21. Наведіть основні законодавчі акти, що сприяють формуванню та розвитку системи публічного управління в Україні.
22. Вкажіть законодавчо-нормативні акти, якими визначаються стандарти та принципи діяльності державних службовців в Україні.
23. Визначте нормативно-правове забезпечення електронного урядування в Україні.
24. Розкрийте нормативно-правові засади надання електронних послуг в Україні.
25. Розкрийте нормативно-правові засади забезпечення розвитку розумних міст.
26. Проаналізуйте систему управління неурядовими організаціями.
27. Охарактеризуйте розвиток культурно-освітньої та волонтерської діяльності в Україні.
28. Розкрийте основні підходи до управління комунікаціями з урахуванням зарубіжного та українського досвіду.
29. Проаналізуйте діяльність міжнародних неурядових організацій та особливості її здійснення в умовах війни.
30. Наведіть приклади взаємодії неурядових організацій з органами публічного управління, бізнес-структурами та громадянами.
31. Проаналізуйте кращі практики залучення громадян до систем учасницького бюджетування (бюджети участі, Громадський бюджет тощо).
32. Зазначте переваги використання наукових підходів до прийняття управлінських рішень в публічному управлінні та адмініструванні.
33. Розкрийте сутність управлінських рішень та проаналізуйте їх види в системі публічної влади.
34. Наведіть приклади застосування різних методів і технологій прийняття та реалізації управлінських рішень.
35. Охарактеризуйте вплив політичних рішень на суспільний розвиток і державотворення в Україні.

36. Визначте основні етапи розроблення та погодження проєктів управлінських рішень.
37. Наведіть приклади підготовки та прийняття управлінських рішень у взаємодії з інститутами громадянського суспільства в Україні за допомогою електронної демократії.
38. Проаналізуйте механізми оскарження управлінських рішень громадянами, іншими органами публічної влади.
39. Розкрийте основні підходи до розуміння сутності електронного урядування.
40. Вкажіть складові індексу розвитку електронного урядування.
41. Наведіть основні підходи до впровадження електронного урядування в зарубіжних країнах.
42. Виокреміть основні етапи впровадження електронного урядування в Україні.
43. Розкрийте сутність електронних послуг.
44. Розкрийте сутність та основні засади розвитку електронної демократії.
45. Зазначте основні етапи розвитку електронної демократії, назвіть основні її інструменти.
46. Розкрийте особливість електронного урядування в умовах мережевої війни.
47. Охарактеризуйте електронний парламент.
48. Проаналізуйте основні завдання організації системи електронного документообігу в органах публічної влади.
49. Проаналізуйте етапи розвитку системи електронного документообігу в Україні.
50. Охарактеризуйте класи, типи та основні властивості систем електронного документообігу.
51. Наведіть приклади пошуку, систематизації, зберігання, обробки та аналізу інформації в контексті забезпечення роботи керівника державної установи.
52. Проаналізуйте підходи до інформаційно-аналітичного забезпечення управлінських процесів.
53. Охарактеризуйте завдання та наведіть приклади основних форм соціологічного забезпечення управлінської діяльності.
54. Визначте напрями організації і розвитку системи взаємовідносин органів публічної влади і громади.
55. Розкрийте нормативно-правові засади взаємодії держави та громадськості.
56. Порівняйте основні механізми взаємодії органів влади та громадськості: світовий та вітчизняний досвід.
57. Охарактеризуйте напрями побудови конструктивної взаємодії між владою та громадськістю в умовах мережевого суспільства.
58. Наведіть приклади реалізації зворотного зв'язку між громадянами та органами державної влади.
59. Проаналізуйте тенденції та особливості залучення громадян до процесу прийняття державноуправлінських рішень.
60. Опишіть успішні практики використання публічної інформації у формі відкритих даних в Україні та за кордоном.

61. Охарактеризуйте механізми оцінювання ефективності програм забезпечення сталого розвитку.
62. Проаналізуйте місце соціологічних досліджень в системі спеціальних досліджень у сфері публічного управління і адміністрування.
63. Розкрийте класифікацію методів і методологічних підходів до проведення соціологічного дослідження.
64. Проаналізуйте засоби адаптації організації до змін зовнішнього і внутрішнього середовища.
65. Продемонструйте приклад вироблення управлінських рішень на засадах системного та ситуаційного підходів для мінімізації ризиків прийняття управлінських рішень в органах державної влади.
66. Назвіть методи контролю якості в публічному управлінні.
67. Проаналізуйте вимоги міжнародних стандартів з управління якістю.
68. Розкрийте порядок проведення аудиту систем якості.
69. Наведіть приклади застосування методів проведення спеціальних досліджень в сфері публічного управління та адміністрування.
70. Охарактеризуйте статистичні методи оброблення та аналізу соціологічних даних.
71. Проаналізуйте основні етапи підготовки звіту за результатами соціологічного дослідження.
72. Розкрийте практики використання сучасних інформаційних технологій в публічному секторі.
73. Наведіть приклади використання інноваційних технологій в менеджменті.
74. Охарактеризуйте сучасні технології та інструменти маркетингу.
75. Розкрийте особливості муніципального маркетингу та бенчмаркінгу.
76. Розкрийте можливості використання інтернет-маркетингу в публічній сфері.
77. Наведіть приклади застосування сучасних технологій державного маркетингу.
78. Визначте пріоритетні напрями забезпечення екологічної, економічної, кібернетичної та воєнної безпеки.
79. Проаналізуйте основні підходи до забезпечення інформаційної безпеки людини, суспільства та держави.
80. Визначте заходи захисту державних інформаційних ресурсів.
81. Наведіть приклади захисту інформації на організаційному рівні.
82. Охарактеризуйте застосування програмно-технічних засобів захисту інформаційних систем.
83. Проаналізуйте сутність адміністративного правопорушення та адміністративні стягнення.
84. Розкрийте основні підходи до захисту приватності в розумних містах.
85. Проаналізуйте кращий зарубіжний досвід впровадження електронного урядування.
86. Проаналізуйте державну політику щодо розвитку електронного урядування у певній галузі економіки (сфері суспільного життя).

87. Надайте рекомендації щодо можливості застосування зарубіжного досвіду запровадження електронного урядування в Україні.
88. Проаналізуйте основні підходи до надання електронних послуг в країнах Європи.
89. Наведіть приклади успішного досвіду надання електронних послуг в зарубіжних країнах.
90. Запропонуйте шляхи удосконалення надання е-послуг в Україні.
91. Визначте особливості розвитку електронної демократії в Україні та зарубіжних країнах.
92. Наведіть приклади електронної участі громадян у процесі прийняття управлінських рішень.
93. Проаналізуйте звіти ООН щодо основних показників е-участі громадян в різних країнах світу.
94. Проаналізуйте основні проблеми і перспективи розвитку електронної демократії.
95. Наведіть приклади електронних звернень та розкрийте переваги їх використання.
96. Проаналізуйте електронні петиції як інструмент електронної демократії.
97. Проаналізуйте основні підходи та вимоги до електронного голосування як інструмента електронної демократії.
98. Проаналізуйте організаційно-правові та інституційні засади побудови й функціонування електронного парламенту.
99. Розкрийте основні підходи до оцінювання розумних міст та охарактеризуйте розвиток розумних міст в Україні.
100. Виокремте основні складові та напрями розвитку розумних міст.
101. Охарактеризуйте розумну мобільність та розумне паркування.
102. Розкрийте основні підходи до розумного урядування та визначальні ознаки розумних громадян.
103. Розкрийте основні характеристики розумного довкілля та розумних будівель.
104. Розкрийте основні підходи до використання великих даних в системах електронного урядування та в розумних містах.
105. Охарактеризуйте організацію надання адміністративних послуг в Україні та закордоном.
106. Охарактеризуйте індекс та фази зрілості електронних послуг.

IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання відповіді здобувача ступеня вищої освіти бакалавра здійснюється за системою ECTS за 100-бальною шкалою.

Загальна оцінка вступника розраховується за формулою:

$$E_{ЗАГ} = E_{Д1} + E_{Д2} + E_{Д3}, \text{ де:}$$

$E_{ЗАГ}$ – загальна оцінка вступника;

$E_{Д1}$ – бали, отримані здобувачем за перше теоретичне запитання; максимальний бал – 30;

$E_{Д2}$ – бали, отримані здобувачем за друге практичне запитання; максимальний бал – 35;

$E_{Д3}$ – бали, отримані здобувачем за третє практичне запитання; максимальний бал – 35.

Таким чином, максимальна загальна оцінка вступника $E_{ЗАГ}$:

$$E_{ЗАГ} = 30 + 35 + 35 = 100 \text{ балів.}$$

При оцінюванні відповіді здобувача ступеня вищої освіти бакалавра враховується повнота та правильність відповіді, а також здатність здобувача узагальнювати отримані знання; застосовувати загальні та специфічні наукові методи, принципи та закони на конкретних прикладах; аналізувати, інтерпретувати та оцінювати факти, події, процеси суспільного життя; чітко, послідовно та обґрунтовано аргументувати власну відповідь.

Критерії оцінювання відповідей на теоретичне запитання:

30–25 балів виставляється, якщо відповідь на теоретичне питання повна, чітка, лаконічна, по суті поставленого питання. Випускник демонструє вичерпне знання навчального матеріалу в заданому обсязі, високий рівень умінь та навичок, що передбачає правильне та точне використання професійної термінології.

24–19 балів виставляється, якщо відповідь на питання повна, чітка, лаконічна, по суті поставленого питання. Випускник детально роз'яснює поняття та їхні ознаки з наведенням у необхідних випадках класифікацій та прикладів, вміє послідовно аргументувати власну відповідь, логічно структурувати матеріал, вірно та обґрунтовано приймає рішення в різних ситуаціях.

18–14 бали виставляється, якщо відповідь на питання досить повна, чітка, послідовна, по суті поставленого питання. Випускник демонструє повні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, необхідний рівень умінь та навичок, що передбачає правильне та точне використання професійної термінології. Випускник роз'яснює поняття та їхні ознаки з наведенням класифікацій та прикладів у необхідних випадках, вміє обґрунтовано та послідовно викладати матеріал, але має певні труднощі в формулюванні термінів та понять, зокрема, допускає несуттєві неточності при відповіді.

13–10 балів виставляється, якщо відповідь на питання в цілому чітка, послідовна, по суті поставленого питання, випускник демонструє достатньо повні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, вміє в більшості випадків вірно та обґрунтовано приймати рішення в різних ситуаціях, але має певні труднощі в формулюванні термінів та понять, зокрема, допускає неточності при відповіді (наприклад, у формулюванні висловлювань, роз'ясненні термінів та понять або недостатній об'єм навчального матеріалу, без наведення прикладів або класифікацій в необхідних випадках).

6–9 балів виставляється, якщо відповідь на питання неповна, не достатньо чітка. Випускник засвоїв основний теоретичний матеріал, але допускає суттєві неточності в формулюванні термінів та понять, використовує наявні знання переважно для вирішення стандартних задач, зокрема, відповідь ґрунтується на загальних висловлюваннях без пояснення сутності понять, містить досить істотні помилки, що свідчить про поверхневе знання навчального матеріалу.

1–5 балів виставляється, якщо відповідь на питання неправильна, помилкова або не відповідає змісту питання. Випускник демонструє незнання відповідного навчального матеріалу та нездатність застосовувати знання на практиці.

0 балів виставляється, якщо відповідь на питання відсутня.

Критерії оцінювання відповідей на практичне запитання:

32–35 балів виставляється, якщо відповідь на практичне питання повна, чітка, лаконічна, по суті поставленого питання. Випускник демонструє набуті вміння та навички вирішувати практичне завдання, знаходити найоптимальніші його рішення з урахуванням кращого світового та вітчизняного досвіду.

27–31 балів виставляється, якщо відповідь на питання повна, чітка, лаконічна, по суті поставленого питання. Випускник демонструє вичерпне знання навчального матеріалу в заданому обсязі, високий рівень умінь та навичок, що передбачає правильне та точне використання професійної термінології. Випускник детально роз'яснює поняття та їхні ознаки з наведенням у необхідних випадках класифікацій та прикладів, вміє послідовно аргументувати власну відповідь, логічно структурувати матеріал, вірно та обґрунтовано приймає рішення в різних ситуаціях.

20–26 балів виставляється, якщо відповідь на питання досить повна, чітка, послідовна, по суті поставленого питання. Випускник демонструє повні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, необхідний рівень умінь та навичок, що передбачає правильне та точне використання професійної термінології. Випускник роз'яснює поняття та їхні ознаки з наведенням класифікацій та прикладів у необхідних випадках, вміє обґрунтовано та послідовно викладати матеріал, але має певні труднощі в формулюванні термінів та понять, зокрема, допускає несуттєві неточності при відповіді.

13–19 балів виставляється, якщо відповідь на питання в цілому чітка, послідовна, по суті поставленого питання, випускник демонструє достатньо повні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, вміє в більшості випадків вірно та обґрунтовано приймати рішення в різних ситуаціях, але має певні труднощі в формулюванні термінів та понять, зокрема, допускає неточності при відповіді (наприклад, у формулюванні висловлювань, роз'ясненні термінів та понять або недостатній об'єм навчального матеріалу, без наведення прикладів або класифікацій в необхідних випадках).

7–12 балів виставляється, якщо відповідь на питання неповна, не достатньо чітка. Випускник засвоїв основний теоретичний матеріал, але допускає суттєві неточності в формулюванні термінів та понять, використовує наявні знання

переважно для вирішення стандартних задач, зокрема, відповідь ґрунтується на загальних висловлюваннях без пояснення сутності понять, містить досить істотні помилки, що свідчить про поверхневе знання навчального матеріалу.

1–6 балів виставляється, якщо відповідь на питання неправильна, помилкова або не відповідає змісту питання. Випускник демонструє незнання відповідного навчального матеріалу та нездатність застосовувати знання на практиці.

0 балів виставляється, якщо відповідь на питання відсутня.

Загальна оцінка за атестаційний екзамен обчислюється як проста арифметична сума балів за відповіді. Таким чином, за результатами атестаційного екзамену здобувач ступеня вищої освіти бакалавра може набрати від 0 до 100 балів.

Залежно від загальної суми отриманих балів випускнику, згідно з критеріями ECTS, виставляється оцінка:

Таблиця переведення суми набраних балів $E_{ЗАГ}$ в оцінки ECTS та традиційні оцінки:

Сума набраних балів	Оцінка ECTS	Традиційна оцінка
95 – 100	A – відмінно	відмінно
85 – 94	B – дуже добре	добре
75 – 84	C – добре	
65 – 74	D – задовільно	задовільно
60 – 64	E – достатньо	
0 – 59	F – незадовільно	незадовільно

**Приклад білету атестаційного екзамену
для здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Спеціальність – 281 «Публічне управління та адміністрування»
Освітньо-професійна програма «Електронне урядування»
Навчальна дисципліна – «Атестаційний екзамен»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Розкрийте сутність електронних послуг.
2. Опишіть успішні практики використання публічної інформації у формі відкритих даних в Україні та за кордоном.
3. Наведіть приклади реалізації зворотного зв'язку між громадянами та органами державної влади.

Затверджено на засіданні кафедри теорії та практики управління
Протокол №12 від 30 березня 2022 р.

В. о. завідувача кафедри
_____ Олена АКІМОВА

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Законодавчі та нормативно-правові акти:

1. Конституція України : Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 01.12.2021).
2. Бюджетний кодекс України. Кодекс від 08.07.2010 № 2456-VI. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17 (дата звернення: 18.12.2021).
3. Про відкритість використання публічних коштів : Закон України від 11.02.2015 № 183-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183-19#Text> (дата звернення: 18.12.2021).
4. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України : Закон України від 23.03.2000 № 1602-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-14#Text> (дата звернення: 18.12.2021).

5. Про державні цільові програми : Закон України від 18.03.2004 № 1621-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1621-15#Text> (дата звернення: 18.12.2021).
6. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> (дата звернення: 18.12.2021).
7. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. – URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (дата звернення: 18.12.2021).
8. Про Загальнодержавну комплексну програму розвитку високих наукоємних технологій : Закон України від 09.04.2004 № 1676-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1676-15#Text> (дата звернення: 18.12.2021).
9. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики : Закон України від 01.07.2010 № 2411-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text> (дата звернення: 18.12.2021).
10. Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 18.12.2021).
11. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (дата звернення: 21.12.2021).
12. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27.02.2014 № 794-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text> (дата звернення: 18.12.2021).
13. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 18.12.2021).
14. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text> (дата звернення: 18.12.2021).
15. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення: 18.12.2021).
16. Про політичні партії в Україні» : Закон України від 05.04.2001 № 2365-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14#Text> (дата звернення: 18.12.2021).
17. Про Регламент Верховної Ради України : Закон України від 10.02.2010 № 1861-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text> (дата звернення: 18.12.2021).
18. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 07.06.2001 № 2493-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14#Text> (дата звернення: 18.12.2021).
19. Про статус народного депутата України : Закон України від 17.11.1992 № 2790-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2790-12#Text> (дата звернення: 18.12.2021).

20. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text> (дата звернення: 18.12.2021)
21. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17.03.2011 № 3166-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text> (дата звернення: 18.12.2021).
22. Про затвердження Регламенту Кабінету Міністрів України : Постанова Кабінету Міністрів України від 18 липня 2007 р. № 950. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/950-2007-%D0%BF#Text> (дата звернення: 18.12.2021).
23. Про Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади : Постанова Кабінету Міністрів України від 4 січня 2002 р. № 3. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3-2002-%D0%BF#Text> (дата звернення: 18.12.2021).
24. Про затвердження Порядку адміністрування єдиного веб-порталу використання публічних коштів : Постанова Кабінету Міністрів України від 14 вересня 2015 р. № 694. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/694-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 18.12.2021).
25. Деякі питання дерегуляції господарської діяльності» : Постанова Кабінету Міністрів України від 27 березня 2019 р. № 367: 18.12.2021).
26. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики : Постанова Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. № 996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF#Text> (дата звернення: 18.12.2021).
27. Про затвердження Порядку розроблення та виконання державних цільових програм : Постанова Кабінету Міністрів України від 31 січня 2007 р. N 106. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2007-%D0%BF#Text> (дата звернення: 18.12.2021).
28. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки : Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 18.12.2021).
29. Про затвердження плану заходів з виконання завдань, передбачених Законом України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2007 р. № 653-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/653-2007-%D1%80#Text> (дата звернення: 18.12.2021).
30. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 вересня 2017 р. № 649-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80#Text> (дата звернення: 18.12.2021).
31. Деякі питання реформування державного управління України : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 липня 2021 р. № 831-р.

- URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2021-%D1%80#Text> (дата звернення: 18.12.2021).
32. Про Концепцію Державної цільової програми створення та функціонування інформаційної системи надання адміністративних послуг на період до 2017 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 614. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/614-2013-%D1%80#Text> (дата звернення: 18.12.2021).
33. Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2022-2025 роки та плану заходів з її реалізації : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 р. № 1805-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-2021-%D1%80#Text> (дата звернення: 18.12.2021).
34. Про схвалення Концепції вдосконалення системи прогнозних і програмних документів з питань соціально-економічного розвитку України : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 4 жовтня 2006 р. N 504-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504-2006-%D1%80#Text> (дата звернення: 18.12.2021).
35. Про затвердження плану заходів на 2021-2023 роки з реалізації Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2021 р. № 1687-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1687-2021-%D1%80#Text> (дата звернення: 18.12.2021).
36. Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020» : Указ Президента України; Стратегія від 12.01.2015 № 5/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#Text> (дата звернення: 18.12.2021).
37. Про Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021-2026 роки : Указ Президента України; Стратегія від 27.09.2021 № 487/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/487/2021#Text> (дата звернення: 18.12.2021).
38. Проєкт Енергетичної стратегії України на період до 2035 року. Біла книга Енергетичної політики України «Безпека та конкурентоспроможність». URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1717/> (дата звернення: 18.12.2021)

Навчальна та наукова :

1. Актуальні проблеми публічного управління в Україні : Наукове видання. Матеріали круглого столу, м. Суми, 11 червня 2015 р. / за ред. О. Ю. Крюкова. Суми: РВВ СОІППО, 2015. 144 с.
2. Актуальні проблеми публічного управління та адміністрування : колективна монографія / за ред. Н.Б. Кирич ; Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя. Тернопіль : Паляниця В. А., 2020. 267 с.
3. Архипова Є.О., Дмитренко Н.О. Ефективна комунікація між органами державної влади та громадськістю як умова розвитку демократичного

- суспільства. Інвестиції: практика та досвід. 2016. №1. С. 92-96. http://www.investplan.com.ua/pdf/1_2016/21.pdf (дата звернення: 18.12.2021).
4. Бюджетна система : навчальний посібник / Баранова В. Г. та ін. ; за заг. ред. В. П. Хомутенко. Одеса : Видавництво Бартенєва, 2014. 392 с. URL: <dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2810/3/Бюджетна%20система.pdf> (дата звернення 25.05.2021).
 5. Відкритий посібник з відкритих даних / Д. Кубай та ін. 2016. URL: <http://socialdata.org.ua/manual/> (дата звернення 25.05.2021).
 6. Войтко С.В., Мельниченко А.А. Лідерство та антикризовий менеджмент : Підручник. Київ, 2021. 165 с.
 7. Вороніна Ю.Є. Теорія та практика публічного управління та адміністрування: посіб. Мелітополь : ТОВ «Колор Принт», 2020. 204 с.
 8. Глосарій Програми розвитку ООН. URL: <http://www.unpan.org/Directories/UNPAGlossary/tabid/928/Default.aspx> (дата звернення 29.07.2021).
 9. Головенко Р. Б., Котляр Д. М., Слизьконіс Д. М. Доступ до публічної інформації: посібник із застосування «трискладового тесту» ; за заг. ред. Д. М. Котляра. К.: ЦПСА, 2014. 152 с.
 10. Громадська експертиза: теоретичні та практичні аспекти / Анна Балацька, Ольга Сушко, Тарас Шевченко. К., Тютюкін. 2011. 120 с.
 11. Гуманізація публічної служби в Україні: науково-практичні засади: колектив. монографія / за заг. ред. С. М. Серьогіна ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Дніпропетр. регіон. ін-т держ. упр. Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2015. 254 с.
 12. Державна політика : підручник / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк та ін. К. : НАДУ, 2014. 448 с.
 13. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. К.: ФОП Москаленко О. М., 2017.
 14. Електронна демократія: сподівання та проблеми / Джоан Кедді та ін. ; пер. з англ. С. Соколик, О. Оржель, К. Гомма. К. : Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2009. 164 с.
 15. Етика державного управління : підручник / Т. Е. Василевська, В. О. Саламатов, Г. Б. Марушевський ; за заг. ред. Т. Е. Василевської. К. : НАДУ, 2015. 204 с.
 16. Європейська соціальна політика і моделі соціального партнерства: навчально-методичний посібник / Н.Г. Діденко, І.Я. Тодоров, О.Р. Чугріна, О.К. Міхеєва; за заг. ред. Н.Г. Діденко. Донецьк: ДонДУУ, 2011. 219 с.
 17. Зусін В. Я. Етика і етикет ділового спілкування : навчальний посібник. 4-е вид., перероб. та доп. Маріуполь : ДВНЗ "ПДТУ", 2019. 206 с.
 18. Інституційні та організаційні засади впровадження електронного урядування : кращі зарубіжні практики / за заг. ред.: С. А. Чукут, О. В. Загвойської. К. : НАДУ, 2011. 172 с. URL: <http://ktpu.kpi.ua/wp-content/uploads/2016/02/Institutsijni-ta-organizatsijni-zasadi-vprovadzhennya-e-uryaduvannya.pdf>. (дата звернення 25.05.2021).

19. Кодекс кращих практик участі громадськості у процесі прийняття рішення CONF/PLE(2009)CODE1. URL: <http://www.parlament.org.ua/upload/docs/Code%20of%20good%20practice%20for%20Civil%20part%20in%20decisionmaking%20process%20-%20Ukr.pdf> (дата звернення 14.09.2021).
20. Колпаков В. М. Теорія і практика прийняття управлінських рішень : Навчальний посібник. К. : МАУП, 2011. 253 с.
21. Кравченко В. О. Основи менеджменту : навч. посіб. Одеса: Атлант, 2012 р. 211 с.
22. Кращі практики впровадження електронного урядування: зарубіжний досвід / за заг. ред.: С. А. Чукут, О. В. Загвойської. К., 2010. 144 с. URL: https://ktpu.kpi.ua/wp-content/uploads/2016/02/Krashhi-praktiki-vprovadzhenya-elektronного-uryaduvannya_zarubizhnij-dosvid.pdf (дата звернення 25.05.2021).
23. Малиновський В. Я. Публічна служба в Україні : підручник. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018. 312 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/199400191.pdf> (дата звернення 25.05.2021).
24. Місцеве самоврядування: словник-довідник : навч. посібн. / уклад. О.М. Руденко та ін. К. : Кондор-Видавництво, 2016. 182 с.
25. Налагодження механізмів взаємодії уряду з неурядовими громадськими організаціями: наук.-метод. розробка / авт. кол.: С. А. Чукут та ін. ; К.: НАДУ, 2010. 64 с. <https://ktpu.kpi.ua/wp-content/uploads/2014/02/CHukut-S.A.-Nalagodzhennya-mehanizmiv-vzayemodiyi-z-neuryadovimi-gromad-organizatsiyami.pdf>
26. Основи адміністративного менеджменту : навч. посіб. / В. Д. Бакуменко, Л. М. Усаченко, В. І. Тимцуник, О. В. Червякова ; за заг. ред. Л. М. Усаченко. К. : ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2013. 148 с.
27. Основи публічного адміністрування : навч. посіб. / Ю. П. Битяк та ін. ; за заг. ред. Н. П. Матюхіної. 2-ге вид., допов. та перероб. Харків : Право, 2021. 238 с.
28. Основи публічного управління та адміністрування : навчально-методичний посібник / О.Д. Лазор, О.Я. Лазор, І.Г. Юник ; Міністерство соціальної політики України ; Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України. Київ : Ліра-К, 2020. 267 с.
29. Особливості публічного управління та адміністрування : навчальний посібник / В.Д. Бакуменко та ін. ; Міністерство культури України, Київський національний університет культури і мистецтв. Київ : Ліра-К, 2020. 252 с.
30. Посібник для керівників державної служби / кер. авт. колективу Ю. Лихач. К. : ТОВ «ВІСТКА». 422 с. URL: http://fes.kiev.ua/n/cms/fileadmin/upload2/Derzskuzba_165x225_PRINT_PRINT-2.pdf (дата звернення 25.05.2021).
31. Право в публічному управлінні : навчальний посібник / В.В. Баштанник та ін. ; Національна академія державного управління при Президентові України, Дніпропетровський регіональний інститут державного управління. Херсон : Олді-Плюс, 2020. 406 с.

32. Публічна служба : навч. посіб. / С. М. Серьогін та ін. ; за заг. ред С. М. Серьогіна. 2-ге вид. Дніпро : ГРАНІ, 2019. 384 с. http://dridu.dp.ua/biblioteka/doc/Publiczna_sluzhba2.pdf (дата звернення 25.05.2021).
33. Публічна служба: системна парадигма : колективна монографія / К.О. Ващенко та ін. ; за заг. ред. С.М. Серьогіна ; Національна академія державного управління при Президентіві України, Дніпропетровський регіональний інститут державного управління. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 255 с.
34. Публічне адміністрування: навч. посіб. / А.С. Даниленко та ін.; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора, академіка НААН України Даниленка А.С., д-ра екон. наук, професора Юхименка П.І., д-ра екон. наук, доцента Сокольської Т.В. К. : Центр учбової літератури, 2019. 288 с. URL : http://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/2285/1/publiczne_administruvannya.pdf (дата звернення: 25.12.2021).
35. Публічне управління в забезпеченні сталого (збалансованого) розвитку: навч. посіб. / Т. К. Гречко, С. А. Лісовський, С. А. Романюк, Л. Г. Руденко; Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України, Ін-т географії НАН України. Київ ; Херсон: Грінь Д. С., 2015. 264 с.
36. Публічне управління та адміністрування : навчальний посібник / А.О. Дегтяр, О.А. Дегтяр, Х.І. Калашнікова, М.К. Гнатенко. Харків : НАУ «ХАІ», 2021. 128 с.
37. Публічне управління та адміністрування : навчальний посібник / Ю.Г. Кальниш, Т.М. Лозинська, В.І. Тимцуник ; Міністерство освіти і науки України, Полтавська державна аграрна академія. Полтава : РВВ ПДАА, 2015. 279 с.
38. Публічне управління та адміністрування : посіб. / О. Скидан та ін. ; за заг. ред. О.В. Скидана. Житомир : ЖНАЕУ, 2017. 705 с.
39. Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід: монографія / за заг. ред. С. Чернова та ін. ; Запоріж. держ. інж. акад. Запоріжжя: ЗДІА, 2016. 606 с.
40. Публічне управління: термінол. слов. / уклад. : В. С. Куйбіда та ін. ; за заг. ред. В. С. Куйбіди, М. М. Білінської, О. М. Петроє. Київ : НАДУ, 2018. 224 с.
41. Саймон Г. Адміністративна поведінка. Дослідження процесів прийняття рішень в організаціях, що виконують адміністративні функції. К.: АртЕк, 2001. 392 с.
42. Сенишин О. С., Кривешко О. В. Маркетинг : навч. посібник. Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2020. 347 с. URL: https://econom.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/10/marketinh_navch.posibnyk_Senyshyn-Kryveshko_final_all.pdf (дата звернення 10.12.2021).
43. Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу. Бібліотека. URL: <http://www.center.gov.ua/com-phocagallery-controlpanel/biblioteka> (дата звернення 18.05.2021).

44. Чемерис А. О. Розроблення та управління проектами у публічній сфері : європейський вимір для України : практичний посібник ; Швейцарсько-український проект "Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO". К. : ТОВ "Софія-А". 2012. 80 с.
45. Чукут С.А., Буряченко К.Л. Блокчейн чи система електронного документообігу: сучасні тенденції впровадження в органах виконавчої влади України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. №1. С.70-7695 <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=5871&i=12> (дата звернення 18.05.2021).
46. Чукут С.А., Дмитренко В.І. Смарт-сіті чи електронне місто: сучасні підходи до розуміння впровадження е-урядування на місцевому рівні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. №13. С.89-93 URL: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=5082&i=14> (дата звернення 18.05.2021).
47. Чукут С.А. Впровадження електронного парламенту в Україні в контексті сучасних світових тенденцій. *Держава та регіони. Серія: Державне управління*. 2016. №1 (53). С.133-137 URL: http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/1_2016/25.pdf (дата звернення 18.05.2021).
48. Чукут С.А. Полярна В.Л. Основні напрями та пріоритети надання електронних послуг в країнах Європейського Союзу: на прикладі Данії. *Державне управління: удосконалення та розвиток: електронне наукове фахове видання*. 2016. №12. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=96295> (дата звернення 18.05.2021).
49. Чукут С.А., Ціпцюра Т.М. Кращі європейські та українські практики надання електронних послуг для вразливих верств населення. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. №5. С.91-97. DOI: 10.32702/2306-6814.2019.5.91 (дата звернення 18.05.2021).
50. Chukut S., Dmytrenko V. Interoperability as a necessary condition for the implementation of e-governance: experience of the European Union. *Public management : collection*. № 5 (10). December 2017. Kyiv, 2017. P. 293-303. URL: <http://journals.maup.com.ua/index.php/public-management/article/view/587> (accessed 18.12.2021).
51. OECD Guidelines on Corporate Governance of SOEs. URL: <http://www.oecd.org/corporate/ca/corporategovernanceofstate-ownedenterprises/34803211.pdf> (accessed 18.12.2021).
52. The Fiscal Transparency Code. URL: <http://blog-pfm.imf.org/files/ft-code.pdf>. (accessed 18.12.2021).